

Pakauna

Adu dagiti baro a takuat iti agrikultura, ngem adu a mannalon ti saan a mairanranud kadagitoy ta dida makaasideg kadagiti ahensia a mangiwanwanwan kadagitoy. Adda met dagiti makaasideg no dumarayda kadagiti panagsanay.

Adda pay dagiti mannalon ti kayatda ti makaadal, ngem maliwayan ida dagiti ahensia a nakatakuat kadagitoy a teknolohia. Gapu iti kaadu dagiti kayatda nga aramiden, malipatan dagiti mangimaton kadagitoy nga ahensia ti pudno a kaipapanan dagiti aramidida -- ti mangidanon kadagiti resulta ti panagsukisok kadagiti mannalon.

Addada met dagiti mannalon ti nakaadal kadagiti baro a teknolohia, ngem saanda maiyaplikar dagitoy iti talonda.

Ngarud, ti Extension Directorate ti Mariano Marcos State University ti agbalin a ramay ti unibersidad tapno maiyasideg dagitoy a takuat kadagiti mannalon, ken dadduma a benepisario ti panagrang-ay tapno magun-odda ti panagdur-as.

Babaen ti tulong ti Commission on Higher Education, maipablaak dagitoy a teknolohia tapno maisaknap dagitoy a takuat.

Mairuknoy daytoy a pagbasaan kadagiti amin a mannalon ken dagiti kliente dagiti Techno Pinoy Centers iti Rehiyon I.

Agisayangkat ti Extension Directorate kadagiti panagsanay, *pilot demonstrations* ken *exhibits* tapno maiyadal dagitoy a takuat.

Panagmula iti paria

Maysa ti paria kadagiti kangrunaan a taraon iti Kailokuan. Mabalin nga imula daytoy ania man a panawen. Adu ti pakaaramatan ti paria. Mabalin a sidaen dagiti rangawna ken naimas dagiti bungana. Nabaknang pay ti paria iti bitamina ken mineral.

Napaneknekan a napintas a nayon ti pamastrekan ti panagmula iti paria saan laeng a ditoy Kailokuan ngem ketdi iti intero a pagilian.

Rekomendado a barayti

Sta Rita -- maapit kalpasan ti 50 nga aldaw.

Panagpili iti daga a pagmulaan

Agbiag ti paria iti ania man a klase ti daga nangruna kadagiti lugar a nalaka a maingsetan. Nupay kasta, kapintasan a pagmulaan ti daga a panaraten ken naparapay nga addaan iti kaalsem (pH) a 5.5 agingga't 6.5.

Panagmula

Nupay mabalin ti agmula iti paria iti ania man a panawen, ad-adu iti maganansia no agmulaka iti bulan ti Oktubre agingga't Disiembre, ken iti bulan ti Mayo ken Hulio. Maminsan a mulaan ti talon iti paria iti kada dua a tawen.

Panangisagana iti daga a pagmulaan

Mamindua nga araduen ken muriskien ti daga. Agaramid iti pagkalatkatan iti kaaddayo a 2.5 x 2.5 a metro, ken iti kaatiddog a 1.5 agingga't 2 a metro. Mangikabil iti *GI wire no. 14* iti ngato ti kada binatog. Mangikabil met iti *GI wire no. 18* iti kaaddayo a 3 a kadapan iti babaen ti akinngato a binatogna. Mangikabil pay iti pagkalatkatan a plastik a galut iti ngato ti naaramid a pagkalatkatan iti kaaddayo a 20 a sentimetro. Mangyuntay iti abaka a tali manipud iti ngato agingga iti baba.

Agmulatayo iti Paria

Wagas ti panagmula

Agpatnag nga iyuper dagiti bukel iti danum. Paingsetan sa bay-anda nga agrusing. No met saanda nga iyuper, pagbingien ti kalupkop dagiti binukel. Dua agingga't 3 a bukel ti imula iti tunggal tunek iti kauneg a 2 a sentimetro, ken kaaddayo a 50 a sentimetro tunggal gurit.

Panagiruot ken panaglimbang

Paruten dagiti ruot inton' 14 nga aldaw kalpasan ti panagmula. Tabasen dagiti ruot iti kada 14 nga aldaw. Saan a paruten dagiti ruot wenno sukilen dagiti nagbaetan dagiti gurit ta madangran no kua dagiti ramut dagiti mula.

Maminsan laeng a limbangan dagiti mula kalpasan ti panagiruot.

Panagabono

Suroten dagiti sumaganad a rekomendado a kaadu ti abono para iti mula a paria. Paglalaoken a nasayaat dagitoy malaksid iti nailanad nga organiko a ganagan ken 14-14-14 nga abono, sakbay nga iyaplikar kadagiti mula.

Klase ti Abono	Kaadu ti Abono (per/ha)	Oras ti Panagabono	Wagas ti Panagabono
Organic Fertilizer 14-14-14	60 bags 4 bags (1 tbsp/hill)	Iti maudi a panaglimbang Iti panagmula	Basal Basal
Ammonium Sulfate 16-20-0	3 bags 3 bags (2 tbsp/hill)	Uppat a lawas kalpasan ti panagtubo dagiti mula	Side dressing
Ammonium Sulfate 14-14-14	3 bags 3 bags (2 tbsp/hill)	Walo a lawas kalpasan ti panagmula	Side dressing
Ammonium Sulfate 16-20-0	3 bags 3 bags (2 tbsp/hill)	12 lawas kalpsan ti panagmula	Side dressing
Ammonium Sulfate 14-14-14	3 bags 3 bags (2 tbsp/hill)	16 lawas kalpsan ti panagmula	Side dressing
Foliar Fertilizer	10 li. (10 tabsp/16 li)	17 lawas kalpsan ti panagmula. Kada lawas kalpasanna	Foliar spraying

Panagpadanum

Palayasan ti talon inton' dua a lawas kalpasan ti panagtubo dagiti paria. Uliten ti agsibog iti kada pito nga aldaw bayat iti panagdakel dagiti maimula iti bulan ti Oktubre agingga't Disiembre. Kadagiti maimula iti Mayo agingga't Hulio, padanuman dagitoy no kasapulan.

Panangpaksiat kadagiti peste ken sakit

Tapno mapaksiat dagiti peste ken sakit, agisprey kadagiti rekomendado nga insektisidio. Agibitin met kadagiti pangawis kadagiti insekto (insect traps) inton' rumuar dagiti umuna a sabong dagiti mula. Sangapulo a *traps* ti ibitin iti maysa nga ektaria.

Panagapit

Apiten dagiti natangkenan a bunga ti paria no mangruging nga aglusiaw ti kolorda. Apiten dagiti sumaruno a bunga iti kada lima nga aldaw. Agburas iti bigat tapno napintas ti kalidad ti apit. Saan met a kanayonen a rangawan dagiti mula tapno saan a magesdan ti panagbungada.

Isupot dagiti apit iti plastik nga aglaon iti 10 a kilo iti maysa tapno mamentenar ti kinapreskoda.

Editorial Board

Dr. Marivic M. Alimbuyuguen
Mangimaton

Mercy Fausta R. Gaño
Nangipatarus ken nangurnos

Mr. Fernando P. Sugui, MMSU-CAF Dingras
Naggapuan ti teknolohia

Reynaldo E. Andres
Editor

Dr. Stanley C. Malab
Dr. Miriam E. Pascua
Mamagbaga

Impablaak ti Mariano Marcos State University-
Extension Directorate iti tulong ti
Commission on Higher Education (CHED) babaen
iti programa "Strengthening the Farmers' Information and
Technology Services through the Production of IEC materials"